

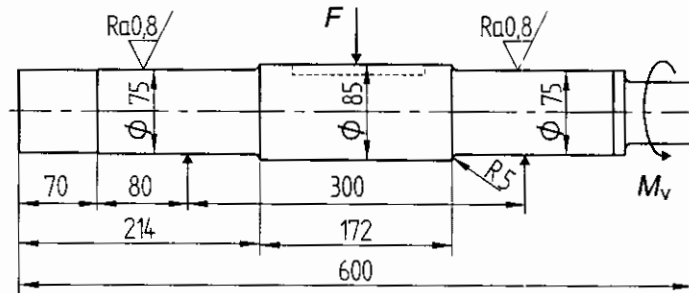
Kon-41.003 Koneenosien suunnittelu

1. välikoe 31.10.2003

B-osa: Oheismateriaalin käyttö on sallittu (ei ratkaistuja tehtäviä), 80 min.

TEHTÄVÄ 5 (max 5 p)

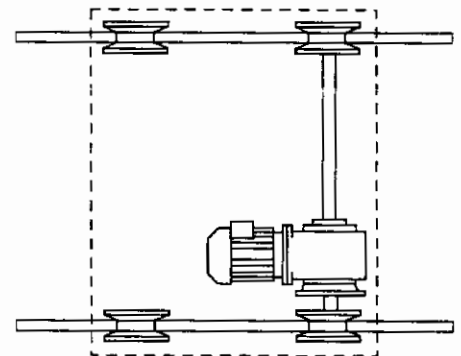
Kuvan akseli on laakeroitu kahdella pallomaisella rullalaakerilla, jotka ovat symmetrisesti keskellä olevaan olakkeeseen nähden (laakeripaikat merkitty kuvaan, laakeriväli $L = 300$ mm). Pyörivän akselin keskellä on kuormavoima $F = 80$ kN, jonka suunta on muuttumaton (alaspäin). Lisäksi akseli siirtää tykyttävän vääntömomentin $M_v = 0 \dots 3500$ Nm. Laske akselin olakkeen kohdalla (pyöristyssäde $R5$) varmuusluku väsymiseen nähden, kun keskijännitys ja amplitudi kasvavat samassa suhteessa. Akselimateriaalina on nuorrutusteräs 25CrMo4 (murtolujuus 800 N/mm², loviherkkyys $q = 0,9$).

Kuva 1.

TEHTÄVÄ 6 (max 5 p)

Kuvassa 2 on esitetty betonilaattojen siirtovaunun käyttökoneisto. Kantopyörien halkaisija $D = 160$ mm ja akselin halkaisija $d = 60$ mm. Akselit on laakeroitu vierintälaakereilla. Kantopyörien ja alustan materiaalina on teräs. Liikevastuksessa on lisäksi otettava huomioon sivuohjausrullien kitka, joten liikevastus on $F_f = 348$ N. Ajonopeus $v = 0,66$ m/s. Vaunun massa $m_v = 2500$ kg ja kuorman massa $m_k = 1000$ kg. Moottorin teho $P = 0,6$ kW pyörimisnopeudella $n = 2780$ r/min. Kiihdytyksessä moottorin keskimääräinen momentti $M_m = 3,9$ Nm. Moottorin hitausmomentti $J_m = 0,00096$ kgm². Moottorin sisältämän raskaan tuulettimen hitausmomentti $J_t = 0,003$ kgm². Voimansiirron hyötysuhteeksi arvioidaan $\eta = 0,8$.

Kuva 2. Betonilaattojen siirtovaunu.

- Mikä on moottorin antama lähtökiihtyvyyden ja käynnistysmatka?
- Mikä on vaihteen ensiöakselin momentti lähtökiihdytyksessä?